

Nr 133.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1928 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående personligt löne-tillägg åt läraren och avdelningsföreståndaren vid statens uppfostringsanstalt å Bona G. S. Gustavsson.

(3:e avd.)

I två likalydande, till statsutskottet remitterade motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 145, av herr *U. Leander* och den andra inom andra kammaren, nr 343, av herrar *B. Mogård* och *J. Weijne*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att tilldela läraren och avdelningsföreståndaren vid statens uppfostringsanstalt å Bona Gustav Simon Gustavsson ett personligt lönetillägg av 360 kronor per år att utgå från den 1 juli 1928.

Till stöd för sin framställning hava motionärerna anfört följande:

»Vid statens uppfostringsanstalt å Bona finnas bland annat anställda fyra avdelningsföreståndare. En av dessa är tillika lantbruksinspektör, en verkmästare och två lärare. Den förstnämnde är uppförd i lönegrad B 18, under det de övriga äro hänfödda till B 17.

Vid löneregleringar har dock lantbruksinspektören brukat jämföras med den ene av lärarna, som tillika är föreståndare för nykomlingsavdelningen. Då denne det oaktat placerats i lägre lönegrad, har anledningen härtill varit, att han mot särskilt arvode — 400 kronor — bestritt orgelspelningen vid anstaltens gudstjänster och därigenom kommit upp till samma reallön som lantbruksinspektören. Detta har skett jämlikt bestämmelse i anstaltens stadga, där det enligt kungörelsen den 10 oktober 1913 hetat, att 'därest andre läraren äger härför erforderlig kompetens, är han jämväl skyldig att mot särskilt arvode besörja orgelspelning vid gudstjänsterna och meddela eleverna undervisning i sång'.

Då ny stadga utfärdades för anstalten den 30 december 1922 att gälla från 1923 uteslöts bestämmelsen om särskilt arvode. § 17 fick följande lydelse: 'Lärare, som äger härför erforderlig kompetens, är härjämte skyldig att besörja orgelspelning vid gudstjänsterna och meddela eleverna undervisning i sång'.

Tjänsteinnehavaren berövades genom denna bestämmelse sitt arvode och kom att erhålla lägre reallön, än vad från början avsetts. Anmärkas bör, att kunnighet i orgelspelning icke är uppställd som kompetensvillkor för lärarebefattning vid anstalten, samt att dylik kompetens för närvarande endast innehaves av den ene av lärarna.

Denne lärare, Gustav Simon Gustavsson, har varit anställd vid anstalten ända sedan 1906, eller strax efter det verksamheten tog sin början. Bland dem som känna förhållandena vid Bona är den meningen enhällig, att Gustavsson gjort en synnerlig betydelsefull insats i anstaltens fostringsarbete. Få människor torde ha en så utpräglad läggning för arbetet bland ungdomsbrottslingar. Hans nit och kärlek till arbetet har gjort, att detta för honom blivit en verklig livsuppgift. Outtröttligt har han tagit hand om sina skyddslingar på anstaltens nykomlingsavdelning under den svåra tid, då de från ett många gånger fritt vagabondliv skolat vänja sig vid anstaltens regelbundna vanor. Han har även följt dem, sedan de lämnat anstalten, och ingen torde bättre känna gamla Bonapojkar än just han. Bittida och sent har han varit i verksamhet och aldrig sparat sina krafter i det tunga, nervpåfrestande och ofta otacksamma arbetet.

Det är därför med verkligt beklagande man ser en dylik högt förtjänt tjänsteman genom en stadgeändring berövas en del av sin inkomst. Styrelsen för Bonaanstalten ingick också till Kungl. Maj:t den 26 juli 1926 med en framställning om ändring av § 17 i den för anstalten gällande stadgan, genom vilken ändring det skulle bliva möjligt för Gustavsson att alljämt åtnjuta arvode för orgelspelning och sångundervisning. Framställningen remitterades till länsstyrelsen i Östergötlands län, som anförde:

'Då de av sökandestyrelsen åberopade skäl för tilldelande av särskilt arvode åt den lärare, som ombesörjer orgelspelning vid gudstjänsterna i anstalten och meddelar dess elever undervisning i sång, synas Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande fullständigt övertygande, hemställer Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande om bifall till den gjorda framställningen.'

Trots denna tillstyrkan föranledde Bonastyrelsens framställning icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Enligt vårt förmenande kan dock frågan inte vara avförd genom detta Kungl. Maj:ts beslut, utan annan väg måste sökas, varigenom rättvisa och billighet komma Gustavsson till del. Nära till hands ligger då en uppflyttning av tjänsten i B 18. Då det emellertid kan tänkas, att en ny innehavare av tjänsten saknar kompetens för orgelspelning och sångundervisning, anse vi det lämpligare, att Gustavsson tilldelas det belopp — 360 kronor — som utgör skillnaden i slutlön i båda lönegraderna på lägsta dyrort, som personligt lönetillägg.»

*Utskottets
yttrande.*

Enligt vad statsliggaren för budgetåret 1927—1928 utvisar, ingår i den av Kungl. Maj:t genom brev den 1 juli 1927 fastställda staten å förslagsanslaget till icke-ordinarie befattningshavare m. m. vid statens uppfostringsanstalt å Bona en anslagspost för orgelspelning vid gudstjänster och elevernas undervisning i sång å 400 kronor. Särskilda medel äro sålunda beräknade att utgå till den eller dem, som ombesörjer dessa göromål. Emellertid föreskrives i 17 § av stadgan för anstalten, att lärare, som åger därför erforderlig kompetens, är skyldig att jämte övriga göromål

besörja orgelspelning vid gudstjänsterna och meddela eleverna sångundervisning.

Enligt utskottets förmenande synas dessa göromål utgöra ett uppdrag, som måste anses falla utom ramen för lärarnas vanliga tjänstutövning, och sålunda vara att hänföra till de fall, då jämlikt 31 § i civila avlösningsreglementet särskild gottgörelse må kunna beredas tjänsteman. Det synes utskottet sålunda skäligt, att läraren i fråga må uppbära särskild ersättning för göromålen för den tid, han faktiskt fullgör sagda uppdrag. Vid ledighet på grund av sjukdom eller annan anledning samt under semester torde däremot ersättning icke böra utgå. Härav följer, att utskottet icke kan tillstyrka, att den lärare, som för närvarande fullgör uppdraget, tillerkännes ersättning härför i form av personligt lönetillägg, och får utskottet alltså hemställa,

att herr Leanders samt herrar Mogårds och Weijnes ovan berörda motioner, I: 145 och II: 343, icke må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 15 maj 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 132.
